

den højtærede Ministers Forslag skal ophøre. Jeg tror, der er Grund til at yde Tak og Anerkendelse for det Arbejde, der er gjort. Men naar jeg siger saadan, er det ikke, fordi jeg dermed mener, at ville holde en Afskedstale til det kirkelige Tilsyn. Jeg tror, at Provsterne og Præsterne, navnlig i den første Halvdel af det 19de Aarhundrede, har ydet en overmaade stor Indsats for Skolen. Det var i den Tid, da Præsterne vel mange Steder i mere udpræget Grad var Folkelærere, end de var egentlige Præster; og vore Seminarier var jo oprindelig Præstegaardsseminarier. Mange af de gamle Provster, ogsaa Provster, som yngre Lærere har kendt, var dygtige Skolemænd. De sad længe i deres Embeder og helligede Skolen meget af deres Arbejde og kunde godt optræde ikke alene visiterende, men ogsaa vejledende paa Skolens Omraade. Og saa er der en Ting endnu; jeg vil sige om det kirkelige Tilsyn, at det har været et meget friskt Tilsyn. Lærerne har under dette Tilsyn faaet Lov til at arbejde frit og selvstændigt efter deres Personlighed, efter deres Anskuelse, og det er et uvurderligt Gode for et saadant Arbejde, et uvurderligt Gode for den Lærer, der *kan* noget og *vil* noget; og derfor, hvis vi faar indført det nye Tilsyn, er jeg ikke saa ganske sikker paa, at Arbejdet i Skolerne fremtidig kommer til at foregaa under saa frie Kaar som hidtil.

Men der har i mange Aar været Krav fremme om et nyt Skoletilsyn, Krav om, at det kirkelige Tilsyn skulde afløses af et sagligt og fagligt Tilsyn. Nu er det ganske ejendommeligt, at det er ikke fra Skolemændenes Side, at dette Krav oprindeligt er fremsat, i alt Fald officielt — det er der maaske nogen, der tror, men det er ikke desto mindre ikke Tilfældet. Dette Krav er oprindeligt fremsat fra Kirkens Side. Paa Landemodet i Ribe i 1907 blev der efter forudgaaende Forhandling vedtaget en Udtalelse til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, og denne Henvendelse resulterede i tre Punkter. De Krav, man dør rejste, lød som følger — jeg skal med den højtærede Formands Tilladelse oplæse det: „Punkt 1. Det kirkelige Tilsyn bortfalder undtagen for Religionsundervisningens Vedkommende. Punkt 2. Præsten bør ikke være „født“ Medlem af Skolekommissionen. Punkt 3. Læreren bør ikke være „født“ Kirkesanger eller Kirkebylærer.“

Det var de Krav, der fremkom i 1907 paa Ribe Landemode. Og da Præsterne havde givet Tønen an, fulgte Lærerne bagefter, og paa Skolemødet i København i

Sommeren 1907 blev der vedtaget fra Lærernes Side en Resolution, som knytter sig ret tæt til den Resolution, som blev vedtaget af Landemodet i Ribe, idet den lyder: „1. Et vejledende Overtilsyn ved Ministeriets Konsulent. 2. Et vejledende Kredstilsyn for hver Skoleraadskreds udført af Konsulenten, som vælges blandt Skolens Mænd og Kvinder, og som fører Tilsyn med samtlige Forhold i Skolen. Konsulenten skal have bestaaet Lærereksamen og have virket mindst 10 Aar i Folkeskolens Tjeneste. 3. Et kontrolerende stedligt Tilsyn valgt af Børnenes Forældre, og hvor baade Præster, Lærere og Lærerinder kan indvælges.“

Saa var Sagen rejst og kom frem fra forskellige Sider Gang paa Gang siden. Det var nu Præsternes Mening eller i alt Fald Ribe Landemodes Mening om Sagen, og der har for Resten ogsaa i den danske Præsteforening været foretaget Afstemning, som har givet lignende Resultat. Og det var Lærernes Mening. Men hvis vi vender os til den tredje Part, som ganske vist i denne Forbindelse er den betydningsfuldste Part, nemlig Befolkningen, maa jeg sige, at efter min Erfaring i de Kredse, hvor jeg har færdedes, er der ikke fra Befolkningens Side kommet noget stærkt Krav frem om et nyt Tilsyn og heller ikke noget Krav om, at det kirkelige Tilsyn skulde afløses.

Og jeg kan sige i denne Forbindelse paa mit Partis Vegne, at vi ønsker fra vor Side, at Kirken fremtidig maa være repræsenteret i Skolernes Tilsyn. Dette Ønske kan maaske fra vort Partis Side komme frem paa lidt forskellig Maade, men i det store og hele ønsker vi det. Og naar v. ønsker det, er det, fordi saa længe Barne- daaben opretholdes i Folkekirken — og det gør den jo nu, saa at 98 pCt. af Landets Børn døbes —, mener vi, at dertil maa knytte sig Kristendomsundervisning i Folkeskolen. Og vi mener, at Folkekirken som Følge deraf maa have Indseende med Skolens Religionsundervisning.

Det har i Grunden ogsaa været hævdet fra alle Sider samtidig med, at man har krævet dette nye Tilsyn, at Folkekirken maatte være repræsenteret i Skolens Tilsyn. Det blev krævet af Ribe Landemode, at Kirken maa have Tilsyn med Religionsundervisningen. Ved en Afstemning i Danmarks Lærerforening i 1909 blev det fastslaaet, at Folkekirken burde have en Repræsentant i Skolens Tilsyn; det blev vedtaget med et Flertal af $\frac{2}{3}$ af de afgivne Stemmer. Og Forstander Stig Bredstrup, som var Medlem af den Kommission, der i 1909—10 var nedsat angaaende Skolens